

Tanke för dagen

Ny Översiktsplan för Stockholm. Det framtida Stockholm. Syftet är att skulptera fram konturerna av den hand som har förmågan att stadigt peka ut riktningen framåt. Riktningen som är hållbar och skapar den stad som vi tror på och är det framtida samhälle vi vill bo, verka och leva i. Att på allvar adressera de utmaningar vi ser som hinder för utvecklingen. Och det funkar inte med 'business-as-usual'. De sociala utmaningarna eskalerar och stadsutvecklingen driver på. Ekosystemen har inte förutsättningar att 'göra sitt jobb'. Vi har långt kvar till en 'rättvis och jämlik stad', en stad för alla. Mål som på intet sätt är nya.

En översiktsplan ska ta höjd. Ska se bortom dagens byggropar, idéer och föreställningar om vår stad. Den ska orka tänka långsiktigt, orka tänka klokt utan att ryckas med eller förföras av heta trender, buzz-words eller modeflugor. Samtidigt hänga med i kunskapsfronten och successivt bygga på förståelsen och insikterna om den urbana komplexiteten.

Att i det läget vara väl förankrad i den kunskap som finns är avgörande. Det sägs ofta att vi inte kan veta något om framtiden. Men visst kan vi det. Vissa system, relationer, göranden och behov vet vi kommer att finnas även i framtiden. Och våra städer och samhällen, de artefakter vi skapat för att kunna utveckla våra civilisationer, har också en påverkan på oss. En stor del av det byggda Stockholm finns redan här. Men för att styra om till mer hållbart kommer vår stad behöva genomgå dramatiska förändringar. Våra idéer om samhället påverkar arkitekturen och stadsbyggandet, som i sin tur påverkar oss tillbaka. Vi bygger så att säga in värderingar, ideal, minnen och vi underlättar för vissa beteenden och försvårar för andra.

Promenadstaden 2010, stod på sätt och vis för ett paradigmskifte. Här fanns plötsligt en idé om staden som lösgjorde sig från 'områden' och man anar en förståelse av staden som ett sammanhängande 'system' där vare sig människor eller aktiviteter inordnar sig i administrativa, etiketterade områden. Samrådsförslaget här, bär detta tänkande delvis vidare, här finns på ett par ställen än mer preciserat att staden fungerar som ett nätverk, den är sammankopplad, delarna hänger ihop på olika sätt. Tekniskt, socialt, ekonomiskt såväl som ekologiskt. Men, allt som oftast bubblar den administrativa förståelsen av staden påtagligt upp. Särskilt när det kommer till delen som är mer genomförandeinriktad. En syn att områdesutveckling är något som sker lokalt. Som om kontexten inte spelar så stor roll. Det är synd. För om man vågar tro på att relationerna mellan delarna är det som i mångt och mycket skapar de lokala kvaliteterna och det lokala spatiala kapitalet så kan det i högre utsträckning få färga genomförandedelen. När 'text' ska översättas till 'stadsform'.

Det är en samrådshandling. Den är lite trevande. Den har ännu inte fått sitt namn. Den pekar försiktigt på 2040 och 2030 men avhandlar kanske mest tidshorisonten fram till 2020. Idémässigt karakteriseras ÖP:n av **konsolidering** snarare än av **visa-vägen** eller redogör för vilken radikal förändring som faktiskt krävs.

Om jag får önska något från samrådsprocessen så är det att den här halvskulpterade 'handen' som ska peka ut vägen sturskar till sig och vågar ta höjd och hålla ett längre perspektiv. Att den vågar prioritera, överlagra och integrera olika system/aspekter och intressen. Inte hantera dem separat. Vågar uttala vad som är mer eller mindre viktigt. Vågar agera kring privatisering av det offentliga rummet och ha strategier för utträngning. Vågar betona helhetstänkandet, arkitekturens och stadsbyggandets betydelse för olika processer och system. Dessa behöver en fysisk plats att verka och fungera på, digitaliseringen till trots. INGEN tjänar på snabblösningar om de inte gör ett jobb i denna förändring. Omvandlingen av Stockholms stad, *ihop* med det expansiva byggandet i grannkommunerna, måste med nödvändighet göras på ett kompetent sätt. Det vore förödande om det görs som 'tillägg' i den befintliga strukturen. Stadslandskapet är inte en neutral bakgrund. Stadsbyggandet är snarare det som formar spelplanen och skapar förutsättningarna för hur vi som bor, lever och verkar i denna stad kan utveckla den dit vi VILL komma i framtiden.

Underlag till:

Frukostseminarium arrangerat av Stockholm Bygger, 9 december 2016 i Kulturhuset. Presentationer av Karin Wanngård och Anette Scheibe Lorentzi. Panel: Ann Legeby, KTH, Christian Hermelin, Fabege, Mikael Anjou, Einar Mattsson och Roger Mogert, Stadsbyggnadsborgarråd.